

A ló és a magyar lovaskultúra bemutatása

Introduction of the horse and Hungarian equestrian culture

Dallos Gyula

.....

A magyar lovas nemzet! Mindezért igen fontos a lovaskultúránk rövid bemutatása, mely mögött egy egész lovas társadalom van. Kultúránk, történelmünk ezer szállal kötődik a lóhoz, amely a Kárpát-medencében élő magyarság számára a szabadság és az összetartozás jelképe. Lovaskultúránk – őseink alkotó tudása által – gazdag nemzeti kultúránk meghatározó része. E rövid írásban „ajtot” szeretnék nyitni, hogy az olvasó megismerkedjen a gazdag lovaskultúránkkal.

A ló közösségben élő növényevő, zsákmány állat, akit mintegy 6000 éves barátság köti az emberhez. Az állatok intelligencia szerinti felsorolásában a 7. helyen áll. A lóval testtömégének, testi erejének, idegrendszeri típusának megfelelően kell bánni, mert a ló nem kardfogú tigris, de nem is tengerimalac! A lovat idegrendszeri típusa szerint ugyan úgy, mint az embert (Hippokratészi típus rendszer szerint) négy kategóriába lehet besorolni (Fariba et al., 2024):

- szangvinikus,
- kolerikus
- melankolikus
- flegmatikus

A ló a legtöbb hasznú szolgálatával tünteti ki az emberiséget és reneszánszát éli a világban, aminek egyenes következménye, hogy az általa művelt tevékenységek egyre népszerűbbek. (Lönker et al., 2020)

A magyar emberben öröklötten élő lovak iránti tisztelet, szeretet felszínre kerül amennyiben az élet a lehetőséget megadja. A magyar lovas nemzet! Kultúránk, történelmünk ezer szállal kötődik a lóhoz, amely a Kárpát-medencében élő magyarság számára a szabadság és az összetartozás jelképe. Lovaskultúránk – őseink alkotó tudása által – gazdag nemzeti kultúránk meghatározó része. A gazdag lovaskultúránkat fontos megismerni. (Zemplényi, 2023)

A ló jelentéte, szerepvállalása színes magyar történelmünk minden időszakában sok mindennel

összefüggésben van és mint egy igazodási pontot, színórmértéket is ad.

„A ló lovas nélkül is ló, de a lovas ló nélkül csak egy ember!”

„Bölcs embernek ló való, mert lóvá tesz az ember és emberré a ló” (Jókai Mór)

„Nincs szabadabb, boldogabb, fennköltebb érzés, mint a ló hátán” (Goethe)

A magyar lovaskultúra, amely őseink tudására – melyet napjainkban is őrzünk génjeinkben – majd később a huszárságra, mint Hungarikumra (2017) épült tovább a legnagyobb magyar Gróf Széchenyi István öröksége által az egyetemes kultúránk örökbecsű kincse, szerves része!

A ma élő generációk számára csodálatos és felémelő érzés, hogy megadatik olyan jubileumok ünneplése, mint a 100. Magyar Galopp Derby, 2024-ben 100 éves a Magyar Lovas Szövetség, illetve ünnepeljük Kincsem születésének 150. évfordulóját, vagy a közeli jövőben 2025-ben 100 éves Kincsem Park, 2027-ben a legnagyobb magyar gróf Széchenyi István által megalapított magyar lóversenyzés 200 éves.

Ezen történelmi tényeket helyén, rangjának megfelelően kezelve emlékezzünk mindazon előkeinkre, akik hite, alkotó tudása, szent akarata, az ügy iránti alázata a XXI. század számára is, a mai napig élteti ezt a semmi mással össze nem téveszthető lovas világot. Nekünk a jelenben élőknek kötelességünk, hogy őseink hagyatékát a ma is virágzóvá tegyük és a reményteljes jövőt biztosítsuk neki!

Történelmünkéből tudjuk, hogy a II. világháborúig milyen magas rangja, státusza volt a lovas ágazatnak:

- a világ legyőzhetetlen csodalovát, Kincsemet, mi, magyarok tenyésztettük 1874. március 17. és 1887. március 17. között. Kincsem 54 versenyből, 54-szer legyőzhetetlen volt, ami máig is egy megközelíthetetlen világrekord (Losonczy, 2024)

- a kormányzó, vitéz nagybányai Horthy Miklós lovon díszelgett, idősebb fia, Horthy István pedig a Magyar Lovas Szövetség első elnöke volt,
- Gömbös Gyula miniszterelnök lovával, Sellővel bronzérmeket értünk el az 1936-os berlini olimpia díjugratás számában, Vitéz Platti József huszárszázados lovaglásával.

És mi jött a 2. világháború háború után?

- a Rákosi-érában a lovaskultúra üldözött és tiltott,
- a Kádár korszakban megtűrt,
- a 90-es években a rendszerváltoztatás után magára hagyott, 2010-óta rangjának megfelelően felkarolt, támogatott köszönhetően a jelenlegi kormányoknak.

A tények ismeretében, kijelenthetjük, hogy a ló szerepvállalása a régi szép időknek megfelelően ismét kezd polgárjogot nyerni Magyarországon.

A jelen globalista, liberális, virtuális, veszélyes és szörnyű világában, ahol egyes körök a teremtet világ létezését – értékeit – erejét megtagadják, ebben a helyzetben hatalmas kapaszkodót jelent a ló sokoldalú hasznossága. Nevelési ráhatásai által a fiatal nemzedéket visszavezeti a természet igazi értékeihez. Íme, két csodálatos ló:



1. ábra: Aktion KWPN fajtájú (Holland tenyésztésű mén), született 1982, származása: Pion-Ohnegleichen-Akteur, több mint 700 utódja van szerte a világban. Legjobb eredménye: EB bronzérem, vb 7. hely, 11-szeres világkupa forduló győztes, 6-szoros világkupa döntős, több mint 150 nagydíjgyőzelem.



2. ábra: Don Bellevue SJ német sportló, mén, született 2018, származása: Don Royal-Bellevue-Belantis, 2023-ban kezdte sportpályafutását, márciusban megnyerte a ménvizsgát Budapesten, augusztusban kijutott a Fiala Lovak Világ bajnokságára Hollandiába, ahol a középdöntőben 16. helyen végzett. Nemzetközi versenyeken 1-2-3 helyezéseket ért el, a hazai versenyeken verhetetlen volt.

A ló által közvetített emberi tulajdonságok a hittel és nemzettudattal megerősítve meghozza az emberek közötti egységet, összefogást, melynek hozama a lelki, a mentális és a testi erő, egy szóval az eredményesség! A lovas embert szakmai céljai elérésében segíti a lelkében, szívében hordozott jelképeink a nemzeti zászló, a címer, a kokárda és a himnusz!

A magyar embert és a lovat a Jóisten örömeiben teremtette, és hogy kiteljesedjenek, egymáshoz rendelte őket. Kijelentő, hogy a ló mindig társa marad az embernek, amíg a világ világ lesz. A ló és az ember, bár két különböző alkat és akarat, mégis milyen csodálatos harmonikus kapcsolatot tud kiépíteni az adott célok eléréséért. Nem szabad elfeledkeznünk arról a tényről, hogy őseink, akik nomád állattenyésztők voltak, állataikkal szomatikus kapcsolatban éltek. A XXI. században a ló megtartotta státuszát és nyugodtan elmondható, hogy szerepe stratégiai fontosságú.

A lovasművészetek és sportok terén érintettek:

- nemzetgazdaság,
- agrárgazdaság,
- honvédség,
- egészségügy,
- kultúra-hagyományőrzés,

- turizmus,
- lóval szolgálatot teljesítő szervezetek,
- környezetvédelem,
- vidék népességmegtartó ereje.

Jelszó: A lovarda legyen a vidék tornaterme!

Fontos hangsúlyozni, hogy állatot társként csak annak tiszteletére, szeretetére szabad választanunk és a legjobb állatvédő nem más, mint a felelős állattartó. A fentiek bővebb kifejtését a következő írásban fogjuk megtenni és amiben rátérünk a ló, mint sporttársunk státuszára is.

Irodalmjegyzék

1. Zemplényi, L. (2023, April 16). *Horses in the Hungarian Cultural Heritage*. Hungarian Conservative. https://www.hungarianconservative.com/articles/culture_society/horse_breeding_studs_hungary_cultural_heritage_warfare_sports_agriculture_hucul_nonius_shagya_arabian_hussars/
2. Losonczi, M. (2024, January 24). *The legend of kincsem, the unbeatable Wonder Horse of Hungary*. Hungarian Conservative. https://www.hungarianconservative.com/articles/culture_society/kincsem_unbeatable_wonder_horse_hungary/
3. Fariba, K. A., Gupta, V., & Kass, E. (2024). Personality Disorder. In *StatPearls*. StatPearls Publishing.
4. Lönker, N. S., Fechner, K., & Wahed, A. A. E. (2020). Horses as a Crucial Part of One Health. *Veterinary Sciences*, 7(1). <https://doi.org/10.3390/vetsci7010028>
5. Elnöki portál – a Magyar Lovassport Szövetség hivatalos oldala. (n.d.). <https://lovasszovetseg.hu/elnokei-portal>